СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. | Шамокінъ, Па. Четвергъ 23-го Цвѣтня 1896. | Число 17.

Календарь.

Цвѣтень.		
23	Ч.	Антипы, Фармутія
24	П.	Василія єп. Атанасія
25	С.	Артемона муч.
26	Н.	4. РАЗСЛАБЛ. Мартина
27	П.	Аристарха, Трофима
28	В.	Агафіи, Ирины
29	С.	Симеона прен. (Преполовл.)

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

Подаемо понизше имена нашихъ агентовъ, котрѣ мають право коллектовати грошѣ за „Свободу" и записувати новыхъ предплатниковъ. Просимо нашихъ читателѣвъ вôдноситись до сихъ людей зъ повнымъ довѣріемъ, понеже они выступають въ имени Редакціи.

Понеже годѣ всѣмъ вôдповѣдати листовно, мы завели переписку Редакціи и Администраціи и всякѣ вôдповѣди знайдуть нашѣ предплатники въ той рубрицѣ, котра все буде умѣщена на третôй сторонѣ.

Агентами „Свободы" суть:

Асафатъ Дзьобко, Shamokin, Pa.

Кость Кобанъ, Olyphant, Pa.

Вікторъ Гладикъ, Mayfield, Pa.

Стефанъ Шиманьскій, Mt. Carmel, Pa.

Иванъ Прегонъ, Yonkers, N. Y.

Игнатій Горбаль, Derby, Conn.

Іосифъ Коваль, Shenandoah, Pa.

Дмитро Ванько, Ansonia, Conn.

Вôдъ Выдѣлу тов. „Союзъ".

Выдѣлъ нашого тов. „Союзъ" на засѣданю дня 19. цвѣтня с. р. порѣшивъ назначити день на сегорôчну головну **III. Конвенцію 2. юнія с. р.**

Понеже 30. мая выпадае въ Суботу, а въ той день трудно-бы було нашимъ священникамъ взяти участь въ нарадахъ — порѣшивъ Выдѣлъ назначити день 2. юнія на III. головну Конвенцію нашого тов. „Союзъ", котра сего року вôдбуде ся въ

MT. CARMEL, PA.

Братя!

Закимъ подамо програму святкованя того великого свята народного, закимъ подамо точки, надъ котрыми намъ конечно зрѣло прозадуматись, вôдзываемось до Васъ, щобъ вы схотѣли взяти якъ найбôльше численну участь въ нарадахъ, котрѣ вôдбудуть ся дня 2. юнія с. р. въ Mt. Carmel, Pa.

Нѣмъ однакъ приступимо мы до тыхъ важныхъ нарадъ, просимо нашихъ Братôвъ, щобъ вже теперь надсылали до секретаря свои уваги, рады, критыки, щобъ мы могли добре розглянути ся въ нашихъ справахъ и зôбранѣ уваги въ цѣлости предложити пôдъ розвагу всѣмъ членамъ, присутнымъ на головнôй Конвенціи 2. юнія въ Mt. Carmel, Pa. Громада великій чоловѣкъ! Що голова, то розумъ! Зберѣмъ всѣ свои уваги въ одну цѣлôсть, застановѣмъ ся добре, розмѣркуймо, а поставимо наше молоде товариство на крѣпкѣ пôдвалины, котрыхъ нѣяка вража сила не въ силѣ буде розручити. До дѣла Братя, до дѣла, а побѣда наша!

Иванъ Глова
председатель.

Несторъ Дмитрôвъ
секретарь.

Шамокінъ 23. цвѣтня.

Читаемо въ ч. 65. „Дѣла" передову статю Д-ра Олеськова: **„Найважнѣйшѣ вѣсти въ справѣ еміґраціи".** Зъ вôдси довѣдуемось, що мала компанія пôдъ проводомъ интеллигентного чоловѣка выѣхала 7. цвѣтня зъ Галичины, а зъ Гамбурга 11. цвѣтня до Канады, до провінціи Манітоба. Д-ръ Олеськовъ удалось выєднати для 60 осôбъ вôльный тікетъ на тренахъ въ Америцѣ и тымъ способомъ заощаджено 1800 зр., котрыми то грôшми оплачено провôдника, а це кольканайцять сотокъ остало. Зазначаемо зъ притискомъ, що се перша розумна, з-организована експедиція нашихъ людей за море. Однакъ не можемо знову зазначити, що навѣть та з-организована, свѣдома акція, носить на собѣ пятно галицкои, односторонной роботы.

Понятіе лучности, организація нашихъ силъ за океаномъ, понятіе лучности нашои зъ батьковщиною не дозрѣло еще такъ, якъ у другихъ народôвъ. Се зъ тои причины выходить, що мы не перейшли еще строгои школы политичнои. У насъ всяка акція веде ся на власну руку, хоть-бы въ тôмъ разѣ на власну руку Д-ра Олеськова. Для-того выходить справа односторонно, по парафіяльному. Русины, въ котрôй-бы они не-будь части Америки жили, чи въ Бразиліи, чи въ Спол. Державахъ, чи въ Канадѣ, мусять уважатись кольоніями, заморскими Русинами, що належать до одного малорускаго племени, котрыхъ батьковщиною, матерію есть Европа. Тѣ кольоніи заморскій мусять мати свою всяку организацію, розумѣе ся, о скôлько се можливе и стояти въ певнôй духовôй и економичной звязи зъ батьковщиною. Понеже нашѣ кольоніи рускѣ въ Спол. Державахъ суть и осередкомъ помѣжь Бразиліею, а Канадою и мають свою организацію, тай свою часописъ, для-того уважати нашѣ кольоніи въ Спол. Державахъ, неначе лучемомъ Бразиліи и Канады. Понявши въ той способъ справу, потреба було Д-ру Олеськову подати намъ поименный списъ родинъ, котрѣ удають ся до Канады, а мы въ нашôй народной книзѣ метричной були-бы ихъ записали, були-бы выслали имъ „Свободу", подали свою адресу и въ певныхъ вѣстяхъ могли-бы люде вôдъ насъ черпати информаціи и т. д. Словомъ: зачатки лучности мѣжь Русинами въ Спол. Державахъ, а сусѣдуючою Канадою, були-бы за-здалегôдь поднятѣ. [illegible] сталось такъ, якъ зъ Бразиліею. Про адресы нашихъ кôлькохъ людей въ Бразиліи довѣдалисмо ся, ажъ зъ „Дѣла". Скрыстивши зъ тыхъ адресъ, вже нынѣ и кореспондуемо зъ ними и газету имъ засылаемо. Чижь треба намъ, ажъ via „Дѣло" довѣдуватись про людей, що живуть въ Америцѣ? Не дивниця, бо еміграція до Бразиліи йшла безъ участи Русинôвъ, хиба при участи Щербанôвъ et consortes. На кольоніи въ Канадѣ кладемо великѣ надіи и при росцвѣтѣ ихъ думаемо, що велика сила нашого народу зô Сп. Державъ, охочихъ на грунтѣ робити, може зъ призбираныхъ капіталомъ и огладою свѣтовою збольшити ряды рускихъ селъ въ Канадѣ.

Дальше звертае д-ръ Олеськôвъ людей нашихъ на заробôтки, а особливо до Пенсильваніи. Передовсѣмъ, нѣмъ важить ся хто въ нынѣшну пору высылати людей до насъ, повиненъ постаратись о друкованѣ информаціи о приписахъ еміґраційныхъ и поучити добре людей, якъ они мають заховуватись, понеже теперь старѣ приписи дуже строго выконують, а можь сподѣвати ся кождого дня що и новѣ, далеко острѣйшѣ сенатъ ухвалить. Подаемо еще разъ до слова обовязуючѣ приписи для иммиґрантôвъ. До Спол. Державъ пôвнôч. Америки не впускають:

1) Робôтниковъ з-єднаныхъ за контрактомъ.

2) Зумашедшихъ (Варіятôвъ).

3) Калѣкъ (нѣмыхъ, глухихъ, слѣпыхъ).

4) Старцѣвъ высше 60 лѣтъ житя.

5) Незамужныхъ, при надѣи женщинъ.

6) Хорыхъ и въ загалѣ такихъ людей, котрѣ собѣ не въ силѣ выживити.

Тыхъ всѣхъ завертають зъ Ню-Йорку, а ще и тыхъ, що не мають тікета на то мѣсце, де мають ѣхати, або якъ не мають означеного мѣсця, то мусять мати 10—15 дол. готôвки. То суть старѣ приписи, а новый, котрый може бути ухваленый незадовго выглядавъ-бы такъ: Кождый чоловѣкъ, що приходить до Америки, а мае 16—60 лѣтъ, мусить умѣти въ своимъ рôднôмъ языцѣ читати и писати.

А вжежь, якъ хто звертае еміґрацію до Спол. Державъ повиненъ до насъ звернути ся хоть-бы по найважнѣйшѣ информаціи. — Вправдѣ у Русинôвъ до теперь еще „Еміґр. Дому" нема, бо заходять ту превеликѣ трудности, якъ зô стороны матеріяльной, такъ и зô стороны поладженя формальностей зъ рядомъ. До того еще рôжнѣ вызыскивачѣ жидки роблять и будуть робити всякѣ можливѣ перешкоды. Однакъ на разѣ далось-бы и тому зарадити въ той способъ. Добре з-организована громада людей, зъ провôдникомъ на чолѣ выѣзджае зô Львова до Бременъ. Въ двѣ недѣли передъ выѣздомъ зô Львова подае намъ провôдникъ число людей, а мы высылаемо на его руки до Castel-Garden стôлько рôжныхъ адресъ до рôжныхъ мѣсцевостей, скôлько людей приѣхало. Люде маючи адресы и грошѣ на тікетъ суть безпечнѣ, що не вернуть ся назадъ, а прійшовши помѣжь своихъ на якусь мѣсцевôсть вже дадуть собѣ раду. Провôдникъ повиненъ вести докладну статистику людей зъ рубриками: зъ якои мѣсцевости, кôлько лѣтъ, жонатый, чи самотный, письменный, чи нѣ? и т. д. Вôдписъ оденъ лишивъ-бы провôдникъ комітетови ad hoc у Львовѣ, а оденъ передавъ-бы намъ и въ той способъ можна-бы завести народну контролю и въ той способъ улекшало-бы намъ организацію въ Америцѣ.

Тыхъ кôлька увагъ уважали мы за потрѣбне подати зъ нагоды еміґраціи нашихъ людей до Канады. Чи се на що придасть ся, трудно мати, хоть-бы маленьку надѣю. Нашѣ патріоты по „Бесѣдахъ" и „Касинахъ" читають газеты, бо вечеромъ есть вже на то призначена година, якъ на обѣдъ, на вечеру и др. Але на перечитаню и кôнчить ся. Знайде ся чоловѣкъ, що и розважить и заговорить и пôддасть нову гадку, але и на тôмъ звычайно кôнчить ся.

УВАГИ ПЕРЕДЪ КОНВЕНЦІЕЮ „СОЮЗА".

Я прійшовъ зъ роботы, обмывъ ся, сѣвъ на порчу тай читаю собѣ „Свободу". Ковенція мае бути нашого товариства руского „Союзъ", тай треба, каже „Свобода" до неи приготовити ся. Я чоловѣкъ робôтный, не дуже ученый, бо въ школѣ въ старôмъ краю, анѣ однои буквы не навчивъ ся, бо въ лѣтѣ треба було худобу пасти, а въ зимѣ знову не було чобôтъ, тôлько старѣ татовѣ, тожь годѣ було до школы ходити, але якъ я прійшовъ (лѣтъ тому вже 13) до Америки, то заразъ пôзнавъ, що нема менѣ що ту робити безъ письма, тай якъ присѣвъ вечерами по роботѣ, то вывчивъ ся и по руски и по англійски. Теперь вже читаю и англійскѣ и рускѣ и польскѣ газеты, тай знаю що дѣе ся въ свѣтѣ и за роботу менѣ лекше, бо все чоловѣка письменного скорше приймуть и лѣпшу роботу дадуть, якъ такому, що слова не знае прочитати. Зъ такого темного тôлько насмѣвають ся, поштуркують тай называють „Hungerian". Та може и вôдъ такого чоловѣка, якъ я приймете де-якѣ уваги, бо часомъ и простый чоловѣкъ дасть добру раду.

Насамперѣдъ радивъ-бы я, щобы конвенцію робити въ зимѣ, а не въ лѣтѣ. Памятаю я, якъ лявъ ся пôтъ тамтого року въ Олифантѣ.

(Продовженє на другой сторонѣ.)

ЗЪ КРАИНЫ СЛЕЗЪ И ГОРЯ.

Другій образокъ.

РЕКРУТЪ.

написавъ

Д-ръ Андрѣй Чайковскій.

I.

Марина Харчиха вже шѣснайцять лѣтъ вдовою. Еи чоловѣка Стефана дерево въ лѣсѣ убило. У неи двохъ сынôвъ. Старшій Грицько не мае зъ роду одного пальця на правôй руцѣ, — до войска не пôйде. Молодшій Андрусь хорошій якъ мальованый, ажь любо глянути. Але оба браты хочь зъ однои матери, зъ одного батька, нѣ разъ на себе не подôбнѣ вдачею. Грицько не дуже то до роботы скорый, а до музыкъ, таньцѣвъ дуже охочій. За те Андрусь тихій та супокôйный, а до працѣ то и ночи для него нема. Та заедно мамы держить ся въ всѣмъ помагае, радбы си неба прихилити та на рукахъ носити.

Марина ажь плаче зъ радощѣвъ:

„Ось моя потѣха, отъ моя пôдпора на старôсть. И въ небѣ не буде менѣ лѣпше".

Маринѣ и люде завидують, та не одна мати, що мае дочку на вôдданю заздрôстнымъ окомъ споглядае на Андруся та гадае:

„Отъ такого зятя дай менѣ Боже".

Грицько поставивъ ся разъ до „браку". Побачили паны, що у него пальця не ма, тай на все зъ войска выписали.

Грицько заразъ и оженивъ ся. Заживъ зъ молодою жѣнкою въ другôй хатѣ таки черезъ сѣни, хочь пôдъ однымъ дахомъ зъ мамою. Заразъ Грицько перемѣнивъ ся и ставъ запопадливый на свое добро.

— Вôддѣлѣтъ менѣ мамо, що мое, нехай я самъ на себе роблю. Коли по правдѣ отдѣлимось, не буде мѣжь нами сварнѣ. Мати вôддѣлила половину батькôвщины.

— Половину зъ мого дôстанешь по моѣй смерти, а поки що я хочу сама бути газдинею.

Грицько купивъ за жѣнчѣнѣ грошѣ конѣ, корову, пару волôвъ, тай що треба до господарства. Поставивъ на своей половинѣ огорода шопчину, стодôльчину, та стайню зъ хлѣвомъ.— Газдуе окремо, та хиба що пôдъ однымъ номеромъ зъ мамою.

Андрійко кôлька лѣтъ молодшій и до вôйска ему часъ. Але Марина знае на певно, що его не возьмуть, що его буде реклямувати, бо вôнъ оденъ на господарствѣ.

Андрійко то не дуже скорый до вôйска. Для него то цѣле щасте, що коло господарскои роботы.

Не лишае еи вôдъ рана до ночи. Въ коршмѣ нихто его не бачивъ. Горѣвки и на духъ не стерпить. И до слова якійсь-то не цѣкавый, и за людьми ему не банно.

Цѣла его розривка що спѣвъ. Пѣсень знавъ богато, та куды було ходить то спѣвае. Прійде було недѣля або свято, Андрусь верне зъ церкви, пообѣдають. Мати каже:

— Та пôйди сыну трохи мѣжь людей забавити ся. И одежа на тобѣ гарненька, тай ты собою якъ писаный — а сама ажь души въ собѣ не чуе зъ великого щастя, руки до образôвъ взносить та Богу дякуе за его ласку.

„Добрѣ дѣти вѣнець, а злѣ конець".

— Не пôйду мамо. На що менѣ забавы, або менѣ тутъ зле? Отъ пôйду на поле подивити ся чи шкоды нема, та чи бôбъ посходивъ. Вже давно не бувъ я пôдъ границею.

Закине на себе свитину, возьме палицю въ руки и пôдспѣвуючи пѣсоньки йде въ поле. Тутъ огляне всьо, попробуе оденъ другій колосокъ посидить на межи, тай вертае до дому. А зимою то таки нѣгде йти. Сидить въ хатѣ та лише продумуе, чого-бы то еще до дому потреба зробити. Вечерами въ зимѣ якъ верне зъ стодолы, то заразъ роботу собѣ найде. Або сѣчку рѣже, або шлѣѣ та уздечки плете, якъ не собѣ, то сусѣдамъ за малу плату, мотузъ крутить, а нѣ, то возьме кужѣль та пряде зъ мамою.

Зъ людьми не бувъ говôркій, але зъ мамою то вже мавъ очѣмсь говорити. Обговорюютъ якъ и що зробити, або мати колишне згадуе, про батька росказуе, якъ пôбралися, та дорабляли ся.

Неразъ мати каже, коли Андрусь верне зъ стодолы:

— Та спочни трохи сыну, не вже-жь тобѣ гарувати, намахавъ ся черезъ день цѣпомъ, то спочинь!

— Спочивати грѣхъ, мамо, коли руки не болять, а робота ажь просить ся.

Справдѣ богато було-бы треба, щобы Андрусь умучивъ ся. Давъ ему Богъ медвежу силу. Вола на плечахъ пôдносивъ, бо мавъ широкѣ якъ дверѣ плечи, а руки въ него якъ довбеньки.

Але Андрусь уживавъ своей силы лише на добре, на роботу, та хотяй неразъ ему другѣ докучали, дражнили бабинымъ сыномъ, а неразъ штуркали, то Андрусь йно було посмѣхае ся.

— Або ты знаешь, що ты робишь? — отъ дурный. Незнаешь, що я-бы тебе роздавивъ якъ муху... и показуе кулакъ, вôдъ котрого другому ажь морозъ йде поза спиною, але невдарить никого, навѣть не трутить. Затисненый кулакъ выстане, щобы пакостниковъ вôдогнати.

Марина не знае якого мѣсця знайти сынови, якои стравы ему дôбрати, въ яку одежу его одягнути. Андрусь все ситый, все на нему чиста мережена сорочка. Але-жь бо и вартъ вôнъ того, бо робить за трехъ.

Бѣдна мати голову сынови мые, кучерѣ розчесуе, та пестить, цѣлуе...

— Боженьку! слава тобѣ за твою доброту, ото дитина! а до сына каже:

— Тобѣ-бы Андрусю за якою дѣвчиною оглянути ся. Вже-бы часъ. Бери, котру хочешь. Я спорити зъ тобою не буду... бери хочь и бѣдну, абы добра людина була, та на старѣ лѣта ложку стравы менѣ подала та зъ хаты не выгнала чужихъ собакъ дразнити!

— О! мамо, того не буде. Моя жѣнка мусить васъ шанувати якъ-бы и я самъ, о то, бôгме, не знаю щобы зробивъ за такій грѣхъ. Але о тôмъ мамо еще часъ, бо ще зъ войскомъ треба щось робити.

— Того сыну, не бôй ся, и въ головѣ собѣ того немай. Ты въ мене оденъ на грунтѣ, не смѣють тебе брати...

— Але все таки треба о тое упоминати ся, самѣ того не дадуть.

II.

Въ тому селѣ жила сиротою у своихъ крѣвныхъ молода дѣвчина, Гандзею звала ся. Дѣвчина гарна якъ писана, роботяча, та бѣдна.

SVOBODA

(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin st; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, st,
Shamokin, Pa.

Предплата рôчна	.....2.00
До старого краю........	3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
144 S. Franklin, st.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходить що тиждня въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступнє и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

(Продовжене зô стороны першои)

Та така була горячка, що дыхати було годѣ; голова крутила ся, духъ запирало. Дежь на такой горячцѣ чоловѣкъ може мыслити? — А въ зимѣ, то вже инакше. Въ теплой хатѣ спокôйно може чоловѣкъ сидѣти и думати собѣ, щобы то сказати. То тôлько о тôмъ, въ якôмъ часѣ треба робити конвенцію. А теперь скажу Вамъ, що одно мѣсце въ статутахъ менѣ не сподобало ся. Въ § 6. стоить дословно написано: „Если умре женатый членъ (а женатымъ уважае ся того, котрый мае жену въ Америцѣ) то каса „Союза“ выплачуе его женѣ 500 дол.“ Подивѣть ся якъ то есть. Я маю жену въ Америцѣ, одже я женатый, на другій тыждень высылаю жену до краю, одже я пôсля §. 6. самотный. Правда я самотный, бо самъ въ дома, але я таки женатый, хоть моя жена въ краю. Одже я думаю, що не треба ту робити рожницѣ, чи жена въ краю, чи въ Америцѣ, але якъ Панъ Богъ давъ жену, то она вже есть. А чому, скажѣть менѣ добрû люде, я маю акуратъ свое посмертне женѣ давати? Добре, якъ жена, якъ у людей, але якъ жена ледачо, то она мае по смерти мою працю рострясати? А кôлько то есть женъ такихъ красныхъ въ Америцѣ, що марнуе працю чоловѣка? Вôнъ бѣдный робить, якъ чорный вôлъ, а она собѣ сидить въ дома, поспрошуе кумотрôвъ и чорно запивають ся. Або такû жены, що втѣкають вôдъ мужôвъ на иншій плейсъ и тамъ живуть зъ другими на вѣру, чи и для такои жены складають члены „Союза“ до касы грошѣ? Трудно, въ параграфѣ 6. стоить посмертне для жены, а она жена слюбна, одже еи належить ся. Менѣ той параграфъ не шкодить, бо я славити Бога маю добру жену, але кôлько то есть такихъ нещасливыхъ, що свѣтъ собѣ повязали, тай бѣдують цѣле житє. Для того я даю таку раду, щобы на Конвенціи змѣнити той параграфъ такъ: Если умре членъ дѣйстный „Союза“, достае зъ касы „Союза“ 500 дол. посмертного, той котрому членъ при вступленю до „Союза“ записавъ. — Я не знаю, чи такъ добре написано, але урядники „Союза“ будуть вже знати, якъ то уложити. Я сказавъ стôлько. Чи мудре, чи не мудре, най покаже другій, а якъ богато нас водозве ся въ „Свободѣ“, то таки щось зъ того выйде.

Бувайте здоровы.

Ст. К.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы“.

Зъ DERBY, CONN.

Дня 1. апрѣля потовкло смертельно Михаила Цапа въ фабрицѣ для выробу вовняныхъ сорочокъ. Нещастный прожив тôлько 9 годинъ и упоковъ ся. Компанія дала его похоронити и заплатила до волѣ, на якôмъ цмнтари схоче родина похоронити. Тожь по звычаю христіяньскôмъ хотѣли его похоронити на католицкôмъ цмнтари, але понеже небôщикъ передъ рокомъ записавъ ся буз до анамотиковъ, то айришскій епископъ не позволивъ цмнтаря и мусѣли его поховати на кальвиньскôмъ цмнтари.

Най то стане примѣромъ для нашихъ Братôвъ Русинôвъ, щобъ и до „Союза“ вписували ся, щобъ свое вѣры батькôвскои не вôдрекали ся, бо по смерти не будуть мати нѣгде належнои, христіяньскои опѣки.

И. Г.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои.

(Проектъ організаціи руху еміграційного. — Страйкъ [illegible] въ Карвинѣ и морявскôй Остравѣ. — Мітинги народнû въ старôмъ краю, приготовленя до выборôвъ. — [illegible])

На нарадахъ галицкого сойму краевого у Львовѣ въ дни 14. сѣчни вôдповѣдавъ посолъ и красвый выдѣловый докторъ Савчакъ (той самъ, що вѣчно промовляе, „въ имени Русинôвъ“ и терпить на хроничный недугъ выголошування приватныхъ бесѣдъ!) на интерпеляцію руского хлопа Останчука (посла зъ Збаража) въ справѣ еміграціи селянъ. Якъ звычайно штудерный чоловѣкъ, говоривъ вôнъ богато, але властиво нѣчо не сказавъ. Все-жь таки и зъ того можна довѣдати ся, що выдѣлъ краевый не думае нѣчо въ тôй справѣ робити и буде чекати на ухвалы сойму, якû выйдуть пôсля иниціативы комисіи еміграційнои. Галицкій соймъ вже закончивъ сего року свои нарады. Паны похоували дѣты въ мошонку и порозъѣздили ся; комисія еміграційна также розъѣхала ся и хто знае чи ческій комісари вôдъ еміграціи дождуть до слѣдующого року?...

Справедливо кажучи, то д-ръ Савчакъ лишь такого тумана пустивъ, щобъ заблахманити очи хрещеному народови... Розумѣе ся на тôмъ стало и соймъ ще нѣчо не ухваливъ, а може ухвалити що найскорше, коло слѣдующого нового року. Заки сонце зôйде — роса очи выѣсть!...

Тому знають дуже добре всѣ порядочнû люде въ Галичинѣ, що нема чого чекати, анѣ на державнû власти, анѣ на автономичнû. Треба самимъ брати ся за дѣло. Поляки може найменше способнû до такои роботы, они не знають хлопа и его не розумѣють, тай впрочѣмъ мазурôвъ ще доси не обхопила горячка еміграційна. Але с се обовязкомъ Русинôвъ взяти справу въ свои руки.

Та хто-бы не знавъ нашихъ безконечно симпатичныхъ „Рутенцѣвъ“, то нехай лишь добре приглянеся якъ они організують нашъ еміграційный рухъ. Вже щось довше якъ рôкъ радять, промышляють, покивують головами, ѣздить до Генуи и вертають низадъ, редакціи газетъ сповняючи „патріотичный обовязокъ“ напоминають ихъ всѣхъ до „Дѣла“, [illegible] окарнества політичного, [illegible] вдовзы и т. д. А [illegible] того всего выйшла [illegible] навѣть [illegible] слѣду організаціи не видно. Характеристичне ще и те, що доси нема (а бодай не оголошено) нѣякого позитивного проекту організаціи а тому не дивниця що Львôвскій дневникови „Галичанинови“ въ письмѣ „Изъ провінцій“ (у него провінціональнû письма звычайно дуже глупû!) якъ надоѣла еміграція до Америки и проектуе вмѣсто того еміграцію до Сибиру въ Азіи. Радуйси Николаю, великій чудотворче! Теперь вся „Рутенія“ готова чѣпити ся нового проекту и знову буде що-найменше одинъ рôкъ надувати ся и раду радити; вже и такъ проектуе „Галичанинъ“ пôслати одного-двохъ на розглядины. Чекаймо, а за рокъ певно знову якій провінціялістъ „Отъ Горлицъ“ запроектуе тобѣ высылку хлопôвъ до Етіопіи (тамъ вже соціялісты хотѣли закладати Freiland) або хочь-бы до Австраліи...

Зъ такои муки хлѣба не буде! А що хтось зачати мусить то нехай перша наша газета подасть проектъ такои орґанізаціи.

Нашъ проектъ не тяжко перевести въ дѣло, треба лишь одного чоловѣка зелѣзнои волѣ и вдачѣ такои, щобы умѣвъ выганьбити и наплювати на всѣхъ тыхъ „рутенцѣвъ“, котрû влѣзуть ему въ дорогу, (а такихъ с у насъ повно при кождôй оказіи!) Центры орґанізаціи треба-бы зробити у Львовѣ и у Вѣдни, осôбно очевидно въ Америцѣ постараються ся о зъорґанізоване Русины американьскû. Оба центры (Львôвъ и Вѣдень) мусѣли-бы мати концессіи на подорожнû аґентуры, щобы не довело ся тягати ся зъ поліціею. Львôвска аґентура чи тамъ дôмъ еміґраційный станувъ-бы пôдъ курателю (опѣку) делеґатôвъ товариствъ рускихъ (головно товариствъ просвѣтныхъ), найбôльше меткій, енерґічный а при тôмъ и честный чоловѣкъ бувъ-бы головнымъ концессіованымъ аґентомъ. Ему до помочи треба-бы ще персоналу, хочь два чоловѣки денно. Тутъ можна-бы взяти 60 до того способныхъ академикôвъ, чи гімназистôвъ, по два на кождый день мѣсяця! Аґентура мусѣла-бы мати свôй льокаль (канцелярію) и точно функціонуюче дѣловодство. На нôчлѣги еміґрантôвъ можна за здалегôдь контрактомъ згодити кватиры по 20—25 кр. за лôжко и сѣнникъ. Але на нашъ поглядъ аґентура львôвска полагоджувала-бы свои справы черезъ почту, письменно. Длятого треба-бы постôйно анонсувати въ всѣхъ рускихъ газетахъ и также осôбными циркулярами оголошувати истноване тои аґентуры. Еміґранты ѣхали-бы здасть ся впрость до Вѣдня, або ажъ до Италіи взглядно Гамбурґа. Найбôльша бѣда почнае ся у Вѣдни, бо до Вѣдня заѣдешь зъ старого краю навѣть не пересѣдаючи на иншу зелѣзницю. Мы думаемо, що вѣденьскій дôмъ еміґраційный бувъ-бы важнѣйшій. Еміґранты дôстали-бы зъ львôвского дому леґітимацію, щось въ родѣ пашпорту подорожного. Тамъ була-бы списана одна цѣла родина и примѣромъ якû въ неи пакунки, щобы на случай затраты мôгъ кождый зъ книжки и безъ оповѣданя мужика про се довѣдати ся. Дальше треба подати дорогу якою ѣде и куда, якû въ него документы? Для еміґранта треба-бы тамъ подати науку, якъ мае въ дорозѣ заховувати ся, до якои націи (народу) вôнъ належить и куда мае писати, якъ-бы зъ нового свѣта хотѣвъ що-небудь почути про рôдну землю. Книжочку въ тревалôй оправѣ треба-бы выповнити въ мовахъ нѣмецкôй, анґлійскôй и италійскôй; науку для еміґранта по руски и по польски. Вкôнци заразъ на першôй сторонѣ треба поставити клявзулю, що дôмъ еміґраційный просить всѣхъ людей о опѣку надъ еміґрантомъ, а на случай нещасливого припадку о повѣдомлене и вôдослане книжочки до аґентуры.

Дôмъ еміґраційный у Вѣдни мусѣвъ-бы стояти также пôдъ одвѣчальною управою одного чоловѣка и примѣромъ пôдъ курателею делеґатôвъ всѣхъ вѣденьскихъ товариствъ рускихъ та пословъ до парламенту. Вôнъ мавъ-бы также обовязокъ провадити канцелярію, а головна рѣчь оголошувати постôйно на основѣ допросôвъ въ италійскôмъ конзулятѣ у Вѣдни и въ пристаняхъ морскихъ: коли вôдходять кораблѣ зъ транспортами. Для тыхъ, що оплачують дорогу — треба-бы тутъ впрость ажъ до Америки карту купити. Вкôнци дôмъ вѣденьскій мавъ-бы найважнѣйшу задачу: приняти на зелѣзници еміґрантôвъ и высылати одного свого повномочника, котрый-бы провадивъ ихъ до порту, всадивъ на корабель и въ день вôдплыву корабля зателеґрафувавъ се кому треба до Америки.

Транспорты не ишли бы частѣйше, якъ разъ на мѣсяць въ сторону италійского порту (до Бразиліи) и разъ на мѣсяць въ сторону Гамбурґа. Отже мѣсячно треба-бы двохъ людей для проводу еміґрантôвъ вôдъ Вѣдня до моря, доставили-бы ихъ вѣденьскû товариства рускû що-найвôдповѣднѣйшихъ до сего дѣла зъ помежи своихъ членôвъ.

Теперь послѣдня и найважнѣйша точка, именно кошта орґанізаціи. Аґентура у Львовѣ коштувала-бы певно 100 до 150 ґульденôвъ мѣсячно (оплата одного урядника, чиншъ за хату друксорты, евентуально академикамъ на ихъ выдатки въ часѣ дня службы презенційнû марки по одному ґульденови и т. д.), аґентура у Вѣдни зъ дво-разовыми подорожами (Генуа, Гамбурґъ), постôйнымъ урядникомъ, канцеляріею въ сусѣдствѣ Nordbahnhof-у и марками презенційными, коштувало-бы 200 до 250 злр. мѣсячно. Разомъ отже 300—400 ґульденôвъ мѣсячно. На зôбране такои сумы якихъ 4000 злр. рôчно треба-бы 1) узискати постôйну субвенцію правительства и выдѣлу краевого (прим. таке дрантиве товариство св. Рафаила мало вôдъ краю 800 злр. субвенціи!); 2) наложити на сю цѣль податокъ на рускû товариства (прим. Просвѣта, Общество Качковского, Поступъ, Народна Рада, Народна Торговля, всякû товариства задатковû и т. д.), порядочно здерти мастнû институціи рускû щорôчною данинною (прим. Народный Дôмъ, Ставропіґія, Днѣстеръ, або хочь-бы дрѣмаюча „Галицко-русская матица“), вкôнци оголосити постôйну складку; 3) стягати вôдъ кождои родины еміґрантôвъ при выставлюваню книжочки леґітимаційнои таксу 5—10 ґульденôвъ (пôсля числа головъ). Если зъ першого и другого жерела можна-бы числити бодай по 1000 злр. рôчно постôйного доходу, то зъ третои групы доходôвъ сума недостаючихъ 2000 злр. буде покрыта 400 родинами при найнизшôй оплатѣ. Але треба брати на увагу, що и аґентурамъ въ Америцѣ треба-бы дати якихъ 3000 злр., щобы могли тамъ истнувати. И та сума до таксъ вплаченыхъ еміґрантами певно знайшла-бы ся, бо можна числити на що-найменше 500 родинъ рôчно.

Домы еміґраційнû були-бы институціями постоян-

Крутять ся коло неи хлопцѣ, якъ мухи коло меду. Але Гандзя знае, що богачь си не возьме и знае свое сирôтство вшанувати. До хлопцѣвъ привѣтна, и засмѣе ся и пожартуе, але зъ далека:

— Не тобѣ я пара, каже, було на залицяня якого пареня що ажь облизуе ся на таку червону ягодку...

— Чому-жь бы нѣ? Або я не можу тебе взяти?

— Може-бы и взявъ, але батько мати не дадуть, шукай собѣ иншои, не завертай нѣ менѣ нѣ собѣ головы.

— А ты-жь гадаешь дѣвкою сивѣти?

— Не журись мною. Богъ ласкавый и на мене, тай для мене найде ся пара.

— А то горда панна, говорили мѣжь собою богацкû сыны, абы йно ты зъ того сыта була...

Андрусь видавъ чистенько Гандзю. Звычайно: въ одномъ селѣ жили, та щобы незнали ся?

Однои недѣлѣ здибали ся йдучи до церкви. Андрусь до дѣвчатъ бувъ собѣ байдужій. Але теперь якось не мôгъ встояти. Споглянувши разъ на таку цяцю, не мôгъ очей вôдъ неи вôдорвати. Але-жь бо-то дѣвчина! Станъ гнучкій оперезаный цвѣтистымъ поясомъ. Сорочка бѣла якъ снѣгъ, мережена, по нѣй гарный горсетикъ, а зъ пôднего сторчать груди, якъ два округлû камѣньчики. На шію навѣшала коралѣвъ, пацьоркôвъ. Головка якъ вточена, умаена цвѣтами и поплѣтаными въ довгу чорну косу спрѣжками. А личко? Румяне зъ маленькимъ трохи въ гору пôддертымъ носикомъ зъ синѣми якъ небо очима зъ чорными густыми бровами зъ усточками червоными якъ вишня.

Андрусь не втерпѣвъ, щобъ до Гандзѣ не заговорити.

— Здорова дѣвчино! Либонь до церкви?

— А вжежь до церкви, на те й недѣля.

— Такъ одна намъ дорога, каже Андрусь и ступае при гарнôй дѣвчинѣ. Щось бы заговорити та незнати якъ. Андрусь и такъ до слова не скорый, а передъ такою гарною кралею, то цѣлкомъ языка забувъ. Думавъ якъ бы то заговорити, тай ось що сказавъ:

— Якъ тамъ бараболя показуе у твого вуйка?

— Кобы еще трохи погоды, може була бы й добра, вôдповѣдае Гандзя и звертаючи свое гарне личко до Андруся, показала рядокъ бѣленькихъ рôвныхъ зубôвъ.

По тôмъ вже Андрусь не знавъ що говорити? Пытати бы ще за бураки та моркву, якось не выпадае, бо смѣшно. Андрусь подумавъ собѣ: Гандзя видно знае ся на господарствѣ. Отъ добра газдиня зъ неи буде. И дивить ся на ню зъ боку, такъ однымъ окомъ. Гарна дѣвчина, здорова. Отъ руки здоровû, плечи сильнû, потрафить працювати, а руки якû запрацюванû! Видно що си цукромъ не годували.

Прійшли такъ пôдъ перелазъ. Гандзя пôшла передомъ. Переставила ногу черезъ перелазъ. Червона спôдниця трохи пôднесла ся. Якажь у неи гарна нôжка, якû маленькû черевички!

Перейшли цвинтарь. Люди дивили ся на нихъ. А то пара! Не одна мамуня ажь востхнула:

— Ото, готова тая вѣтрениця его заманити, а шкода такого парубка, се була бы для моеи Настѣ пара.

— Бодайбысь пропала, ты сороко! И мамуня перекрестилась и охнула глибоко, бо въ той хвилѣ заспѣвали въ церкви „Святый Боже!“

На порозѣ церкви розôйшли ся. Гандзя пôшла мѣжь дѣвчатъ, Андрусь мѣжь парубкôвъ. Та хочь якъ пильно моливъ ся, якъ нѣ вдивлявъ ся въ образы не мôгъ выкинути зъ своеи головы Гандзѣ. Она заедно стояла ему передъ очима. Андрусь крестивъ ся, потрясавъ головою наче бы наскучливû мухи хотѣвъ вôдогнати. Але даремно! Господи! Абожь се грѣхъ? тажь я нѣчого злого не думаю...

Я бы си взявъ.... Може саме добра година коли я еи здибавъ... Мы-жь йшли до церкви...

И втѣшивъ ся Андрусь, успокоивъ ся и вже мôгъ спокôймо выдержати до кôнця службы.

Гандзя знала Андруся. Вôнъ си подобавъ ся — але чи вôнъ для неи? Надъ нимъ богачки будуть бити ся... и также не може перемочи въ собѣ, щобъ десь колись не кинути окомъ туды, де стоявъ Андрусь.

— Мати Божа, зглянь ся надôмною сиротою бѣдною и пôшли менѣ долю.

Служба скôнчила ся. Андрусь пильно дививъ ся за Гандзею. Не мавъ якось смѣлости наблизити ся до неи, але йшовъ мовчки не далеко и теперь давъ волю своимъ думкамъ.

Менѣ мама говорили, щобы оглядати ся за дѣвчиною — отъ и дѣвчина! Нащо краснои? Добра роботяча, тай убога сирота, буде шанувати ся, а яка запопадлива! Отъ якъ гарно убрала ся! Заробила сама своими руками, бо певно що еи нѣ вуйко, нѣ вуйна того не справили.

Андрусь прійшовъ до дому скорше, нѣмъ мама: роздягъ ся, выйшовъ на дворъ и сѣвъ на приспѣ. Надôйшла мама, Посѣдали полуднувати. Андрусь збиравъ ся кôлька разôвъ до матери щось заговорити, та якось нейшло.

Доперва надъ вечеромъ заговоривъ Андрусь до матери:

— Вы, мамо, знаете Гандзю Терещукôвну?

— Знаю, та такъ якъ всѣхъ — зъ далека.

— А добра она дѣвчина?

— За нею я ничого злого не чувала, дѣвка слухняна, роботяча, вуйна Варвара зъ неи вдоволена, — а на що ты сыну за тымъ пытаешь ся?

— Може-бы я си взявъ, каже Андрусь, та ажь самъ настрашивъ ся того слова, бо почервонѣвъ цѣлый якъ буракъ. Ему самому чудно зъ того стало, бо до теперь все зъ мамою о всѣмъ говоривъ, але не червонѣвъ ся...

Марина йно усмѣхнула ся:

Еге, ось куды мôй сыночокъ очкомъ кидае. Чекай, небоже, такій ты? и хопивши сына обѣручь за голову, стала его цѣлувати...

— Моя дитино, якъ-бы я бажала собѣ невѣсточку въ хатѣ... але треба бы де-що близше провѣдати, бо то оженити ся то не дощеву годину перестояти... Я си такъ близше не знаю... не люблю заглядати за чужимъ пôдъ лѣсомъ, абы свого пôдъ носомъ небачити... Але коли вже до того доходить, то таки треба пôдъ лѣсъ пôйти подивити ся. Я пôду сама до Варвары тай розпытаю.

Бôльше неговорили зъ собою тои днины.

Зъ понедѣлка пôшло всьо своимъ ходомъ и нѣхто бôльше не згадувавъ. Андрусь не мавъ якось охоты, а мати не хотѣла:

Нащо хлопцеви голову завертати, може ще ничого зъ того не буде...

(Дальше буде).

нымъ зъ негнованемъ заневцеными на довгй лѣта. Они посередничили-бы нашимъ эмигрантамъ въ кореспонденціи зъ родными краями и евентуально при поворотѣ до краю.

Въ нарѣ зъ организаціею эмиграціи иде справа закупна грунтôвъ хлопскихъ, котрй за мирній грошѣ переходять зъ рукъ эмигрантôвъ въ руки жидовскій. И надъ тымъ треба-бы подумати, тутъ треба-бы позаводити организаціи повѣтовй, на оденъ чи бôльше повѣтôвъ разомъ.

(Конецъ буде).

НОВИНКИ.

— **Головна III. Конвенція „Союза" вôдбуде ся 2 юнія с. р. въ MT. CARMEL, PA.**

— Вже кôлька лѣтъ тому, якъ було въ Апр僅ю таке горячо, якъ сего року. Особливо 16. с. м. давалось оно въ New York-у дуже вôдчути. Термометеръ посунувъ ся бувъ, ажь до 86 степенѣвъ. Въ наслѣдокъ такъ сильного горяча лучилось вже кôлька выпадкôвъ удару сонѣчного, мѣжъ котрыми одинъ закôнчивъ ся смертію. Иншй особы остали еще при житю, але перевезено ихъ до шпиталѣвъ. Мѣжь иншими нещасливыми офѣрами удару сонѣчного годить ся вспомнути и редактора „Амер. Русского Вѣстника". Симптомы той небезпечнои хоробы можна добачити у него зъ его статьѣ пôдъ з. „Свобода выходить изъ „общеполезныхъ предметовъ и возвращается во своя ея" (sic!).

„Вѣстникъ" зъ тою статьею выишовъ, якъ разъ того нещасливого страшно горячого дня (16. апр.). Бѣдный редакторъ! Не вжежь вôнъ не заслуживъ собѣ тôлько у выдавництва, щобы оно жертвувало пару центôвъ на справлене кусника губки и щоденно кавалка леду котрй привязанй до головы, моглибъ его охоронити передъ подôбными вылывами нью-йорской спекоты? Сежь рѣчь не дорога и „помагатъ", а крôмь того ужывана загально для охороны не тôлько машины мозговои, але и самого житя у всѣхъ „тяжко працюючихъ" сотворѣнь.

— Дня 23. цвѣтня вôдбули ся вѣнчаня въ рускôй церкви въ Шамокінъ, Па. слѣдующихъ особъ:

Асафата Чупакъ зъ Клярою Сова, обое родомъ зъ Крижовки, повѣтъ Новый Сончъ, Галичина.

Андрей Дулякъ род. зъ Межиброди, стол. Спиже, Угорщина, зъ Катариною Стефанякъ род. зъ Сулины, стол. Шаришъ, Угорщина.

Іосифъ Вагнеръ род. зъ Угорина, Угорщина, зъ Евфрозиною Войтовичъ род. зъ Кунковой, пов. Горлицѣ, Галичина.

Лука Давидъ родомъ зъ Грабу, пов. Ясло, Галичина, зъ Пелагією Пухиръ родомъ зъ Вышеватки, пов. Ясло, Галичина.

— На Paterson, Pa. въ понедѣлокъ дня 20. зробили робôтники стрейкъ зъ тои причины, що компанія дуже неправильно выплачує пейды. Заразъ на другій день компанія выплатила пейду, и робôтники вернули до роботы.

— Доносять газеты краевй, що зъ повѣтôвъ золочѣвского и тернопôльского въ Галичинѣ вже навѣть вывандровали люде до Россіи. Въ наслѣдокъ агітаціи скерованои эміграція на Сиберію. Особливо „Галичанинъ" агітує въ тôмъ напрямѣ. И знову почне ся горячка эмиграційна, не зорганізована, лишена судьбѣ — и знову погинуть сотки людей зъ причины „пріродныхъ проводирôвъ народу.

— Знову, якъ доносить „Дѣло" завернули эмигрантôвъ до Горщіи, котрй мимо всѣлякихъ представлень и упевнень, що до Бразиліи безплатный перевôзъ давно вже задержано, таки вперли ся ѣхати. Такъ само доносить „Дѣло", що въ Горщіи заповѣдають кôлька тысячь эмигрантôвъ, котрй пускають ся до Бразиліи. Дня 7. с. м. выѣхала понадъ сотка людей зъ Галичины на Гамбургъ до Канады, до провинціи Манітоба. Дуже було-бы добре, якь-бы люде, котрй высылають ту партію, а наипадше интелѣгентный провôдникъ, схотѣвъ насъ повѣдомити точно о мѣсци поселеня. Оно важне для насъ дуже, якъ схочемо на серіо думати объ тôмъ, щобъ всѣ нашй особы въ пôвн. Америцѣ бодай яко тако держати въ евіденціи и творити одну цѣлôсть. Мы допевра зъ „Дѣла" довѣдуемось про ту експедицію.

— Въ Чікаґо мають незадовго Поляки заложити пôльскій унїверситетъ, котрый має бути урядженый на взôръ англійскихъ вандрôвныхъ унїверситетôвъ. Мають спроводити зъ Европы двѣ сильи професорскй, а прочй посады обсадять своими, американскими людьми.

— Цѣсарь нѣмецкій Вільгельмъ дуже любить ѣздити. Пожичивъ недавно кôльканайцять мілїонôвъ марокъ тай чмихнувъ зъ цѣлою майже фамилією до Италіи — а зъ вôдтамъ тамтого тыжня завитавъ бувъ и до Вѣдня, де и Баденьому зробивъ візиту. Добре бы ему было на свѣтѣ жити, кобы не соціялисты, котрй ему дуже часто псують апетитъ.

— Податокъ на нежонатыхъ. На нежонатыхъ? Чи справдѣ думають наложити податокъ на старыхъ кавалерôвъ? Такій питаня задасть собѣ певно кождый, скоро почне читати сю новинку. Такъ есть! Фільозофъ нѣмецкій Е. фонъ Гартманъ радить цѣлкомъ поважно наложити податокъ на нежонатыхъ. Недавно выдавъ вôнъ книжку н. з. Tagesfragen и тамъ межь иншими говорить про пытане жѣноче. Се пытане властиво треба бы назвати лише пытанемъ паненьскимъ, бо вже коли котра панна стане жѣнкою, то для неи „жѣночого пытаня" нема; а есть оно лише для панночъ, старшихъ и молодшихъ, гарныхъ и поганыхъ, розумныхъ и нерозумныхъ, бо въ нынѣшнихъ часахъ не выходять за мужъ не лише поганй та дурнй, але и гарнй та розумнй. Гартманъ обстає за тымъ, щобы такимъ нещаснымъ не треба було добивати ся „становища", хочь они — каже — дуже скоро приходять до пересвѣдченя, що не лише старопанѣвна безцѣльность бувае скучна, але й всѣ становища мають также свои скучнй примѣты. Але таки, каже, суспôльность повинна дбати передовсѣмъ о то, щобы дѣвчата выходили замужь и сповняли свою природну задачу. Въ тôй цѣли — радить фільозофъ — треба наложити грубый податокъ на всѣхъ старыхъ кавалерôвъ, що не хотять женити ся, хочь могли-бы. такъ щобы имъ надобло разъ платити подати на пенсіи для незаміжныхъ дѣвчатъ и щобы женили ся. Гартманъ радить се зовсѣмъ поважно. Треба знати, що думка его не нова; податокъ на кавалерôвъ заведено вже въ декотрыхъ державахъ пôвночной Америки, а теперь правительство Францій заводить такій податокъ у себе зъ причины зменшеня населеня въ державѣ. Одже злобный податокъ старокавалерскій готовъ прійти и до Австріи, тымъ бôльше, що всѣ правительства на нѣчо такъ не лакомй, якъ на новй податки...

Така новинка певно буде не всмакъ старымъ кавалерамъ. Нежонатй урядники скажуть: „Не досить, що мусимо платити 3 процентъ вôдъ доходôвъ на чужй вдовы и спроты, а ще кавалерского податку треба. Але волимо платити податокъ якъ женити ся". Такй завзятй бувають кавалеры, и то теперь, коли и фільозофъ Гартманъ и якісь Французы доказують, якъ на долони, що до весѣля зовсѣмъ не потрѣбно романтичности. старосвѣтскои любови, бо она приходить сама по весѣлю, а впрочѣмъ и безъ неи: можна жити зовсѣмъ спокôйно, чесно и порядно. Въ розмовахъ можна неразъ почути жарты, що рôвноправность мужчинъ и женщинъ треба довести такъ далеко, щобы оба полы мали и рôвнй обовязки, т. е. щобы панны служили також у войску, а за те могли освѣдчати ся также мужчинамъ, коли собѣ котрого вподобають. Мужчины, хочь якй твердй, але ще не знають такои гарбузôвъ давати, и будуть тогдѣ женити ся такъ, що вся справа паненьска щезне зô свѣта.

— Въ фейлетонѣ „Галичанина" читали мы обширну розвôдку пôдъ заголовкомъ „Зъ жития-бутя Американьскихъ Русинôвъ". Крôмъ навѣть дуже интересныхъ увагъ, стрѣчаемо тамъ де-котрй факты не такъ представленй, якъ они въ дѣйсности оказують ся. Впрочѣмъ мы позвнѣйше про ту розвôдку ширше поговоримо.

— „Буковина" пише: Девятьохъ селянъ зъ домбровского повѣта рѣшило выбрати ся до Америки, а що не мали потрѣбныхъ паперôвъ, наиняли собѣ домбровского жидика-агента, котрый за вынагородженемъ 18 зр. вôдъ головы и за зворотомъ коштôвъ подорожи пôднявъ ся перевезти селянъ черезъ границю и вôдпровадити ихъ до Гамбурга. Штука удала ся агентови дуже добре и вôнъ вдобувъ собѣ таке довѣрє у селянъ, що они дали ему по 100 зр. вôдъ особы, абы имъ купивъ корабельнй карты. За теперь агентъ пропавъ якъ камѣнь у воду, а селяне сидять (може вже до теперь не сидять) въ Гамбурзѣ безъ гроша та ждуть помочи зъ дому вôдъ родины. Найцѣкавѣйше то, що родины эміграшôвъ не хотять зрадити, якъ тов агента называють ся.

— Сенаторъ Henry C. Lodge и конгресманъ Grove L. Johnson выступили публично противъ Полякôвъ на сегорôчномъ конгресѣ въ Вашингтонѣ, называючи ихъ найгôршимъ народомъ въ Америцѣ — на рôвнѣ зъ Хинчиками. Поляки протестують теперь по всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ противъ такому твердженю.

— Warren, O. Промысловцѣ зъ Jongstown, Pittsburg и Warren заложили акційне товариство зъ великимъ капиталомъ въ цѣли выбудованя лѣярнѣ въ Jongstown.

— Колекторъ на церковь въ Elmira, N. Y. просить насъ подати до загальнои вѣдомости. що зôбравъ въ:

Kingston, Pa.	$13.15
Wilkes Barre, Pa.	8.93
Plymouth, Pa.	4.80
Scranton, Pa.	9.15

Справы робôтничй.

— Копальнѣ компаніи Lehigh Valley на околиця Shamokin, Pa. и Mt. Carmel, Pa. не будуть робити въ тôмъ мѣсяци 25 и 27.

— Freeland, Pa. Робота не поправила ся. На Cross Creek Coal Co. роблять по 4 або 5 дней въ тыжни и то по 8 годинъ. На другихъ плейзахъ роблять еще гôрше, бо лишень по 3 або 4 дни. Роботу ту дуже тяжко достати, лишень тй, котрй мають вже майнерскй папери могуть достати роботу. Остерѣгае ся проте людей, щобы ту за роботою не глядали.

— Buffalo, N. Y. Робота въ фабрикахъ выробôвъ деревяныхъ иде добре. Робить ся по цѣлыхъ днихъ и по повнôмъ часѣ.

— North Tonawanda, N.Y. Робота въ фабрицѣ желѣзнôй, где нашй люде працюють иде добре. Русинôвъ есть ту всего до 30 людей. Полякôвъ и Словакôвъ троха бôльше. Иншу роботу якъ при трепахъ, ладованю матеріялу на бовты, нашй люде не достануть, бо до тои роботы принимають тôлько нѣмцѣвъ, котрыхъ ту велика сила. Мѣсточко тое положене мѣжь Buffalo a Niagara Falls, взросло въ кôлькохъ остатныхъ лѣтахъ до 20.000 мешканцѣвъ. Задумують протое будовати ту великй фабрики желѣзнй, въ котрыхъ много нашихъ людей буде могло достати роботу.

— Sagon, Pa. До теперь пила ту робота лихо, допевра вôдъ Великодныхъ Святъ робота троха поправила ся. Робить ся теперь по 9 годинъ денно.

— Ansonia, Conn. Робота иде ту досыть добре. Въ фабрикахъ робить ся безперерывно, а есть надѣя, що такъ пôде цѣле лѣто.

— Lansford, Pa. Робота иде ту дуже слабо. Много людей робить лишень по 2 або 3 дни въ тыждни, такъ що и на выжите майже не заробить.

— Conneusville, Pa. Робота иде ту дуже слабо, по 3 або 4 дни тыжнево и то не по повнôмъ часѣ, а по при тôмъ нема надѣи, щобы робота поправила ся.

ВСЯЧИНА.

— Статистика часописей въ Галичинѣ. Сего року выходить 203 часописей въ Галичинѣ, а то 176 польскихъ а 27 рускихъ. Щоденныхъ часописей есть 10, два або три разы тыжднево выходить 5. Польскихъ часописей выходить у Львовѣ 92, въ Краковѣ 47; прочй выдають ся въ Перемыши, Станиславовѣ, Рящевѣ, Тернополи, Коломыи, Тарновѣ, Бродахъ, Стрыю, Новомъ Санчи и Самборѣ. Зъ рускихъ часописей выходять 3 щоденно, а двѣ разъ що тыждня; у Львовѣ выходить 24 часописей рускихъ. Крôмъ того е въ Галичинѣ 4 нѣмецкй газеты, 4 жидôвскй а 10 нѣмецко-жидôвскихъ.

— Богато людей зберае почтовй знаки, але здаесь, ще жаденъ не назберавъ тôлько, якъ одинъ англичанинъ. Мавъ такъ велику збôрку, що недавно взявъ за ню 120,000 марокъ.

— Найменшій песъ на свѣтѣ находивъ ся свого часу на песячôй выставѣ въ Ню-Йорку. Бувъ вôнъ 12 цалѣвъ довгій, а важивъ лишь 3¼ фунта. Выхованый бувъ на дворѣ Мікада а днесь находить ся въ одной богачки въ Мінесотѣ.

— Въ Філядельфіи, якъ се говорить „одинъ лѣкарь, употребили за 30 лѣтъ 8750 фунтôвъ золота на новй зубы. Стосунково до цѣлои людности Америки малабъ суспôльность Амер. 280 тонъ золота въ устахъ. Чиста копальня золота.

— Шкôльнй дѣти кидали ся недавно тому въ Гомстедъ снѣгомъ и почали мѣтати до переходячого Италіяна. Збомбардованый добре и розлюченый впустивъ ся за хлопцями и дôгнавши 8 лѣтного, впакувавъ му нôжь въ бôкъ. Самъ утѣкъ и нема слѣду по нѣмъ.

— Въ Пітсбургу засудивъ судъ 6 лѣтного хлопця на 3 годины вязницѣ, що кидавъ за всѣмъ камѣнемъ. Бувъ-бы сидѣвъ,еслибъ батько небувъ заручивъ 100 долярами. Дивна та справедливость американьска.

— Помимо всякихъ законôвъ противъ неуцтва, все таки можна подибати анальфабетôвъ и въ высоко культурнôй Англіи. 1894 року показалось, що на 1000 не умѣло пôдписати ся 46 жениховъ а 54 дѣвчатъ. Число неумѣючихъ писати зменшило ся въ порôвнаню зъ 1893 р. о 8 проц.

— Здавалобъ ся, що 6 лѣтнй дѣти, обовязанй ходити до школы, повиннй мати початковй поняття о найпростѣйшихъ рѣчахъ, але такъ не есть. Одинъ фізіольогъ завдававъ такимъ дѣтямъ розличнй пытаня и переконавъ ся, що 14 процентъ нихъ не видѣло николи звѣздъ, а 45 проц. николи поля; 20 пр. незнало, що молоко достає ся вôдъ коровы; 15 пр. незнало, котра барва есть зелена, а котра синя и т. д.

— Найдорозшою книжкою на свѣтѣ есть библія гебрейска, котрь находить ся въ Ватиканѣ. Ще року 1512 давали за ню папѣ Юліо II. 300,000 зол.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

На испытѣ. Кôлько есть св. тайнъ (сакраментôвъ)?
— Сѣмъ.
— Вычисли ихъ.
— Перша Супружество, друга Крещеніе...
— А то зновь якій порядокъ?
— Тажь прецѣнь треба напередъ оженити ся, а потому допевра можна крестити.

Оденъ учитель хотячи научити дѣтей розваги, казавъ имъ, щобы закимъ що скажуть числили до сто. Скôнчивши науку, станувъ собѣ учитель при пецу, однакъ по хвилѣ зауважавъ, що всѣ ученики щось числять по тихо. Наразъ всѣ крикнули: „Девятьдесять девять! Сто! Пана професора сурдуть валить ся зо заду!"

Учитель до ученика: „Знаешь, що по потопѣ свѣта, коли Ноя бувъ въ нетверезôмъ станѣ, то сынъ его Хамъ насмѣвувавъ ся зъ него. То не красно! Правда? А ты чи мôгъ бысь ся смѣяти зъ пяного вôтця?"

Ученикъ: „Ей нѣ... Бо то знаете, пане учитель, що якъ мôй татуньо верталъ пяній зъ корчмы, то я вже давно сплю.

„Гриню, мушу вамъ сказати сумну новину: вашого сина Юрка перѣхавъ трень".
„Йой! Падоньку мôй! Але не черезъ ноги?"
„А то для чого?"
„Та бо видите, вôнъ мавъ повѣсеньскй чоботы, пожиченй вôдъ Николы, то треба бы за нихъ заплатити!"

Симъ преполучаемо Веч. Духовеньству и всѣмъ нашимъ Братямъ Русинамъ нашего колектора Ч. Михаила Мороховича, котрый на пôдставѣ нашого довѣрія высланый по Амер. Руси по колекту на нашу церковь.

ELMIRA, N. Y.
Рада церковна:
Алексій Курыла
Петро Лепакъ
Кузьма Молчанъ
Кузьма Варіянъ.

СЕРЦЕ НЕ НАВЧИТИ.

О. Федьковича.

I.

Жили въ насъ въ горахъ два парубки-товаришѣ, а що вже бу́йнй та хорошѣ собѣ були, то й на папери не спишешь, такй вже хорошй були сй два легинѣ. А до того ще якъ уберуть ся бувало у кармазинъ та въ жированй порошницѣ та станутъ собѣ гостинцемъ гуляти, то дѣвчата якъ-разъ усѣ у вôкнахъ. „Що ты, дѣвко тамъ забула?“ кричить мати на весь ротъ, а донечку мовь приковавъ до вôкна. „Ненечко, охъ ненечко моя люба, най хоть надивлю ся!“ А легинѣ нашй мовь не видять, що дѣвчата вянуть. Понасувають кресаки на мальованй свои брови, кинуть головы дѣ горѣ, мовь лицарѣ якй, возмуть ся поза шию та смѣють ся пищечкомъ зъ бѣдныхъ дѣвчатъ. А кресаки були въ тыхъ двохъ парубкôвъ такй, що кождый вартувавъ ретельно коло якихъ 500 срѣбныхъ, коли не больше: такого золота, павъ ча червôнчикôвъ було на ихъ! Якъ бувало зустрѣнешь ся зъ ними, то ажь за очи вхопишь ся, такъ засіяють!

Вечерь дав Богъ тихій та милый, сказано, клечальнои Недѣлѣ. Гульки на базарѣ сегодня не було, славне парубоцтво прохожалось гостинцями та сутками а дѣвчата позбѣгались у громадки, та яли вышниками спѣвати, щобы, знаєте, легинямъ жалю завдати, а вже нѣкому такъ, якъ симъ двомъ, що якъ ходять, такъ ходять попри ихъ ворота, и бокомъ на нихъ не глянуть. А мѣсяць такъ и сіяе понадъ горами, понадъ красными та высокими нашими горами!

„Чого ты такъ засумувавъ Василю?“ ставъ одинъ легинь другого пытати; чи не болить тебе знову голова?“

„Або мене коли голова болѣла?“, каже другій.

„А учора, йдучи зъ Рѣжѣ, не болѣла тебе голова?“.

Василь почервонѣвъ трохи, а за хвильку й каже:

„А якъ тобѣ у Рѣжи Гинцаришина Олена сподобала ся? Правда що козыръ-дѣвка?“

„Дѣвчина на цѣлу Буковину“, каже Иванъ; гадаю за тыждень старосты слати“.

Василя мовь на паль хто посадивъ бы. „И я гадаю, каже, старосты посылати“.

„Якъ собѣ братику, любишь“, умкнувъ Иванъ та й стисъ плечима.

Василь ще дужче розсердивъ ся: „Таже“, каже, „оба чей зъ нею не оженимо ся?!“

„Оба, правда, нѣ, але я то знаю, що оженю ся зъ нею“.

„А чому ты, чому не я?“

„Тому не ты“, каже Иванъ, не тративши анѣ разъ доброи волѣ; „бо я старшій и дѣвка моя мае бути!“

„Коли-жь бо вона мене любить“, каже Василь, а самъ ажь кипить.

„А я ѣѣ люблю“, каже Иванъ мовь камяный.

„Або най такъ буде“, каже Василь, „якъ дѣвка пристане“.

„И такъ нѣ“, ставъ Иванъ зъ проволока говорити.

„Олена буде моя!“

„Хиба мене не буде“, кремснувъ Василь.

„На таке я заразъ пристаю“, вôдвернувъ Иванъ смѣшкомъ; „ходѣмъ, та помѣряемо ся. Хто выграе того й дѣвка буде“.

„Ходѣмъ!“ крикнувъ Василь.

„А чимъ, ножами, чи пистолетами?“ пытае Иванъ.

„Чимъ хочь!“ верещить Василь, а „Олена буде моя!“

„Та вже побачимо“, рече Иванъ, „якъ намъ лицарске щасте послужить. Гайда!“

Пошли въ чагôръ. Але доки на мѣсци станутъ, скажу вамъ ще по словечку про ихъ.

(Дальше буде).

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ серддю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грôшь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.